

Riksdagen
Konstitutionsutskottet

Yttrande över Riksdagskommitténs förslag 2000/01:RS1 – Riksdagen inför 2000-talet

1 Inledning

Sveriges riksbank har beretts tillfälle yttra sig över rubricerade betänkande från Riksdagskommittén. Riksbanken har valt att inrikta sitt yttrande på de frågor som behandlar utvärderingen av budgetprocessen (avsnitt 4).

Riksbanken har i tidigare yttranden till Finansdepartementet den 9 oktober 2000 respektive den 9 mars 2001 yttrat sig över den "Öbergiska utredningen" (SOU 2000:61) respektive "VESTA-rapporten" (Ds 2000:63). Riksbanken har i dessa yttranden givit sitt stöd för förslagen om att befästa och vidareutveckla den stramare budgetberedning som den nya budgetprocessen medfört sedan slutet av 1990-talet. Riksbanken har ställt sig positiv till att ekonomistyrningen i staten utvecklas men avvaktande till att, som föreslås i "VESTA-rapporten" i nuläget genomföra alltför långtgående ekonomistyrningsreformer, innan budgetprocessen i alla delar funnit sina former.

2 Riksbankens synpunkter

Kommittén föreslår att budgetarbetet i riksdagen förändras så att fokus läggs vid en budgetbehandling varje riksmöte. Kommittén föreslår således att riksdagen i framtiden inte skall ta ställning vare sig till utgiftstaket eller fatta några beslut om fördelning av utgifterna på utgiftsområden under våren. Diskussionen under våren skulle istället inriktas på en mer allmän diskussion om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Inledningsvis vill Riksbanken upprepa sin synpunkt från de tidigare yttrandena, som refererats ovan, att den reformerade budgetprocessen varit framgångsrik när det gäller att begränsa och kontrollera den statliga utgiftsutvecklingen. Utgiftstaket och regeringens saldomål för den offentliga sektorn har medverkat till att vända de tidigare stora offentliga underskotten till överskott och minskad offentlig skuldsättning. Detta har också underlättat penningpolitikens prisstabiliserande uppgift.

Riksbanken stödjer åtgärder som vidtas för att ytterligare stärka budgetprocessen. Det kan i detta perspektiv vara motiverat att koncentrera den mer detaljerade budgetbehandlingen i riksdagen till ett tillfälle per år.

Kommitténs förslag att även ram- och takbesluten i budgeten skulle samordnas med den övriga budgetbehandlingen och läggas till hösten ställer sig dock Riksbanken tveksam till. Anledningen är bl.a. att riksdagens takbeslut är en viktig utgångspunkt för regeringens budgetarbete. De ger en tydlig inriktning och begränsning för det fortsatta budgetarbetet. Riksbanken ser risker för att en senareläggning av takbesluten kan leda till att regeringens budgetarbete blir alltför styrt av de underifrån kommande anspråken på budgetutrymme. Statsutgifterna skulle därmed riskera att växa i snabbare takt än om en begränsning finns som utgångspunkt för budgetarbetet.

Riksbanken anser att regeringen även fortsättningsvis bör lägga fram förslag till tak för statsutgifterna på våren.

På direktionens vägnar:

Urban Bäckström

Kerstin Alm

I beslutet har deltagit Urban Bäckström (ordförande), Lars Heikensten, Eva Srejber, Lars Nyberg och Villy Bergström. Föredragande har varit Villy Bergström.